

De gevaren van de Kosmische Christus

Recensie van *The Coming of the Cosmic Christ* van Matthew Fox

door Bob DeWaay, <http://cicministry.org/commentary/issue128.htm>, herfst 2014

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling, plaatje en voetnoten door M.V.

Het 1988-boek van Matthew Fox, *The Coming of the Cosmic Christ*, heeft bewezen een vruchtafwerpend werk te zijn. De ideeën van Fox zijn op grote schaal geaccepteerd als waarheid door het hedendaagse volk. Bijvoorbeeld, de notie van “Moeder Aarde” als geestelijk wezen (begrepen door de lens van het pantheïsme¹) heeft grote bekendheid gekregen en is virtueel alomtegenwoordig sinds Fox zijn monografie schreef.[1] Vele anderen hebben zijn neo-paganistische ideeën overgenomen.

Matthew Fox

Ik recenseer het boek van Fox nu om aan te tonen dat zijn valse ideeën gevaarlijk zijn en geen bijbelse grond hebben om te worden aanvaard in enige christelijke theologie, niettegenstaande Fox vaak Schriftplaatsen citeert. Ik wil aantonen dat de *Cosmic Christ* van Fox niet de Christus van de Bijbel is. Maar velen in het hedendaagse evangelicalisme zijn vol van ideeën die verwant zijn met die van Fox.

De verleiding die mensen trekt naar hun “Moeder”² is spiritueel en bedrieglijk. Er is geen logisch en rationeel middel dat bewijst dat de aarde inderdaad een godin is die door mensen misbruikt wordt en erin falen haar te aanbidden. Zij heeft geen gebrek aan aanbidders, maar mist enige noodzakelijke kwalificaties van een godheid, zoals eeuwig, niet-contingent [niet door omstandigheden bepaald] bestaan. Als ze werkelijk een godin zou zijn, dan zou zij zorg dragen voor zichzelf. De God van de Bijbel zal niet beschadigd worden door mensen, maar mensen worden zeker bedreigd door God die in het oordeel zal treden over hen die Zijn Christus afwijzen! Bijvoorbeeld:

“Hij Zelf zal de wereld oordelen in gerechtigheid en over de volken op billijke wijze rechtspreken” (Psalm 9:9).

En:

“Als Ik honger had, Ik zou het u niet zeggen; want van Mij is de wereld en al wat zij bevat” (Psalm 50: 12).

Fox is ernstig misleid wanneer hij beweert dat Moeder Aarde de Christus is die langzaam wordt doodgedood door mensen. Christus zal in het oordeel treden, een feit dat Fox negeert, maar de basis van het oordeel is Zijn Woord (Johannes 12:48) en Zijn evangelie – geen falen om te buigen voor de aardgodin.

De gekruisigde “Moeder”

In de theologie van Matthew Fox is Moeder Aarde een godin die de bron is van de zegeningen die we nodig hebben maar zij ligt onder een ernstige bedreiging van een boosaardig patriarchaat (Fox: 17). Hij beweert: “**De enige hoop voor Moeder Aarde is een spiritueel ontwaken**” (Fox: 16). Hij

---

¹ **Pantheïsme:** Van het Gr. *pan* (geheel) + Gr. *en* (in) + Gr. *theos* (god). De filosofische opvatting dat God de eenheid is van al wat is, zonder dat God ondergaat in het Al, of het Al opgaat in God. (Van Dale). De zienswijze dat God immanent (= lett. “er in blijvend”) is in het gehele universum, dat het universum een deel is van God en dat God de drijvende kracht is in het universum. In tegenstelling tot pantheïsme, betekent pantheïsme niet dat het universum synoniem is met God. (Wiki).

² Zie over de moedergodin in de kerk: [HTTP://WWW.VERHOEVENMARC.BE/PDF/GROTE-MOEDER.PDF](http://www.verhoevenmarc.be/pdf/grote-moeder.pdf)

citeert milieubedreigingen op een manier die gelijk op wat Al Gore deed in zijn boek *Earth in the Balance*. Volgens dit denken wordt de aarde “gekruisigd”:

“Reeds zijn in het menselijke ras de effecten te voelen van de wonden die we hebben toegebracht aan Moeder Aarde. We zijn begonnen men onze handen te steken in haar doorstoken zijde en in haar gekruisigde handen en voeten” (Fox: 16).

Hij heeft de Schepper vervangen door de schepping, en daarbij de ware verzoening, voor zonden, aangeboden door Christus middels Zijn werk aan het Kruis, afgewezen!

Fox zet de godin in de plaats van het ware werk van Christus dat ons redt van de komende toorn door de prijs te betalen voor onze zonden aan het kruis. Elk dreiging van een toekomstig oordeel door de God van de Bijbel wordt genegeerd of afgewezen door Fox, die dit ziet als een verbeelding van hen die God zien als een bosaardige patriarchale monarch die de hele aarde oordeelt. De Bijbelse leer van toekomstig oordeel door een transcendente God, Wiens morele wet werd overtreden, heeft geen plaats in de Moeder Aarde theologie.

Bijvoorbeeld, Fox zegt: “**Matricide – het doden van het moeder-principe – wordt gepleegd tegen Moeder Aarde, het moeder-brein en de moeder-creativiteit; tegen moeder-religies en moeder-wijsheid; en ook tegen jeugd, tegen moeder-kerk, moeder, moeder-medeleven en vaderschap**” (Fox: 33).

Ware christelijke geloven, volgens Fox, zijn relieken van “patriarchale agenda’s” en “patriarchale religieuze inzetten”. Dus, de God van de Bijbel wordt afgewezen ten voordele van Moeder Aarde die zelfs haar bloed heeft uitgestort: “**Het bloed van de gekruisigde Moeder Aarde ...**” (Fox: 33). De oplossing wordt genoemd: “**een ontwaken in ons mystieke bewustzijn**” (Fox: 34).

Fox kent de bijbelse inhoud over Christus erg goed. Hij, echter, herdefinieert deze inhoud in termen van zijn Kosmische Christus. Bijvoorbeeld:

“Hij stierf door de handen van mensen ... net zoals Moeder Aarde sterft door de handen van een patriarchale beschaving die gek geworden is door haar aantrekkingskracht tot matricide. Zowel Jezus als Moeder Aarde blijken slachtoffers te zijn van dezelfde pathologie. Moeder Aarde faalt niet jegens mensen; veeleer falen wij jegens Moeder Aarde” (Fox: 148).

De bijbelse principes van verlossing en verzoening worden goed genoeg door Fox en zijn volgelingen begrepen, maar ze worden afgewezen omdat ze een ernstige oorzaak vormen van het geziene probleem: “**Maar een zondeval-verzoeningstheologie – de invloedrijkste traditie in westerse religie – faalt erin zo te doen [het celebreren van scheppingsgecentreerde spiritualiteit]. Als zo’n ideologie overheerst, draagt religie zelf bij tot de oorzaak van matricide in het Westen**” (Fox: 149).

Het 1988-boek van Fox zet het podium op voor wat velen, inbegrepen Emergent-Church leraren, beschouwen als evangeliewaarheid. De overheersende zienswijze die ik opmerk en waarover ik lees, omvat het afwijzen van de waarheid over de bloedverzoening voor zonde, eens en voor altijd voorzien door Christus, ten gunste van het aanbidden van de schepping.

Fox neemt christelijke leringen, die betrokken werden uit de Bijbel, en verdraait en perverteert ze, en stelt zijn lezers voor aan Moeder Aarde als de godin die gediend moet worden door alle mensen. Een toekomstig oordeel, waarbij de hele aarde wordt verwoest, zoals geleerd in de Bijbel, beledigt uitermate diegenen die de valse godin van heidense natuur aanbidden. Maar de Bijbel zegt:

“**Maar de hemelen die er nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde Woord als een schat weggelegd en worden voor het vuur bewaard tot de dag van het oordeel en van het verderf van de goddeloze mensen**” (2 Petrus 3:7).

Om dit oordeel te ontvluchten moeten wij naar Jezus Christus toe vluchten middels het Evangelie. Maar Fox stelt een valse “verzoening” voor en gebruikt daarbij christelijke terminologie: “**Is het nagelen van Moeder Aarde aan het kruis geen genoegzame verzoening om daarmee het menselijke ras op te wekken?**” (Fox: 151).

We kunnen ofwel de ware reiniging van zonden aangeboden door Jezus Christus hebben, ofwel de bedrieglijke neo-paganistische versie. We kunnen ze niet beide hebben.

Kosmisch mysticisme

Fox versmelt het oude en het nieuwe om een kosmisch mysticisme te creëren dat voorziet in religieuze praktijken zowel als onbijbelse geloofspunten voor zijn panentheïsme. Hij suggereert de noodzaak van een “paradigma shift”³ die iedereen zal wegnemen van “het individualisme van de Verlichting en het industriële tijdperk” naar de universele, kosmische Christus toe. Hij beweert dat Jezus’ parabel van de wijnzakken dit idee ondersteunt (Fox: 82). Het kernpunt is het overboord gooien van rationaliteit die verbonden is met de eens-en-voor-altijd bijbelse waarheid, ten gunste van een mystiek romanticisme. Het treft me dat veel hiervan uiteindelijk de Emergent/Emerging Church werd. Uit met de oude: rationele waarheid, en in met het nieuwe: kosmisch mysticisme.

Om deze paradigma-shift te bereiken, stelt Fox ideeën voor uit de Middeleeuwen. Hij zegt:

“In termen van de geschiedenis van de spiritualiteit komt deze paradigma-shift vanuit de eerste drie stadia van zuivering, verlichting en eenheid die het mysticisme erfde van Proclus⁴ en Plotinus⁵ (niet van Jezus of de Hebreeuwse Bijbel) tot de vier paden van verrukking (*via positiva*) laten gaan (*via negativa*) medeleven, d.w.z. celebratie en rechtvaardigmaking (*via transformativa*). (Fox: 82).

Dan onderricht hij ons om “de mysteries binnen te gaan” wat ons beweegt vanuit rationele waarheid naar de Kosmische Christus. Christelijke schrijvers zoals Ann Voskamp [zie over Ann Voskamp: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/AnnVoskamp.pdf>] hebben erg succesrijke boeken geschreven die hetzelfde drievoudige pad van mysticisme en panentheïsme promoten als dat van Fox.[2] De Kosmische Christus is zelfs in het zo veronderstelde Bijbelse Christendom gepenetreerd en heeft zo de evangelieprediking in de kerk verwoest.

Fox combineert zijn historisch mysticisme met het new-mysticism van hersenhelften-ideeën. Zoals met de meeste postmoderne schrijvers wordt de westerse beschaving aangewend als een achtergrond voor wat Fox promoot. Maar toch worden ideeën van bedenkelijke westerse wetenschap opgeroepen om het mysticisme van de Kosmische Christus te dienen. Bijvoorbeeld: “Een cruciale dimensie van dit onevenwicht in het Westen is de schokkende groei van ons mystieke bewustzijn en de onderontwikkeling van ons mystieke brein”. Hij wijst op de nood aan de ontwikkeling van “rechterbrein”-mysticisme als onderdeel van de oplossing voor dit niet-existente probleem. Fox zegt: “De linkerhersen helft verwerkt analytische en verbale processen voor ons, en de rechter helft verwerkt de synthetische, sensuele en mystieke taken” (Fox 18). In feite is de opdeling van linker en rechter hersenhelften, zoals gebruikt voor het ondersteunen van mystieke ideeën, slechte wetenschap, en dit werd aan de kaak gesteld.

Fox, zoals Al Gore na hem, promoot het idee dat het universum een hologram⁶ is, waarbij elk deel het geheel bevat. Hij citeert een brein-onderzoeker en een fysicus die de validiteit van de hologram-analogie claimt, met “elk deel het geheel zijnde en het geheel elk deel zijnde”. Hij citeert anderen zoals Fritof Capra die wetenschap gebruikt om Oosterse ideeën te promoten. Fox concludeert: “onze tijd is er een van opkomende bewustwording van de interconnectiviteit van alle dingen. Mysticisme gaat helemaal om interconnectiviteit” (Fox: 19). Inderdaad, heidense, mystieke religie leert de onderlinge verbondenheid van alle dingen en ontkent de transcendente God van de Bijbel die bestond vóór alle dingen en Die alle dingen schiep. Panentheïsme houdt van mysticisme en haat de God van de Bijbel Die zowel Schepper is als Rechter.

Zoals zovele mystici verwerpt Fox het Bijbelse Christendom. Fox doet dit door het herdefiniëren van bijbelse ideeën in termen van de Kosmische Christus, die Moeder Aarde is. Zoals eco-feminisme, beweert hij dat het moederprincipe onderdrukt werd door man-gedomineerde kerkleiders en

---

³ **Paradigma:** Een paradigma is een bepaald model voor analyse en interpretatie, een specifieke lens waardoor men informatie opneemt en ordent. Het bepaalt welke aannames iemand maakt en welke vragen iemand stelt. **Paradigma-shift:** Een verandering van Paradigma. Dit vindt plaats wanneer mensen een paradigma verwerpen en een andere omarmen, waarmee ze totaal andere aannames doen en geheel andere vragen stellen. (Glossarium).

⁴ **Proclus Diadochus** 412 - 485, was een Grieks Neo-Platonisch filosoof... (Wiki).

⁵ **Plotinus** ca. 204/5 - 270), was een belangrijk filosoof uit de antieke wereld en grondlegger (samen met zijn leraar Ammonius Saccas) van wat later het neoplatonisme zou worden genoemd ... (Wiki).

⁶ **Holografie** (Grieks: *holos* = volledig en *grafein* = schrijven) is een manier om een driedimensionale afbeelding van een object te maken .... Door de afbeelding uit verschillende hoeken te bekijken lijkt het platte beeld te veranderen zodat de indruk van een ruimtelijk, driedimensionaal beeld bestaat. Het beeld bestaat echter niet echt ... (Wiki).

moet het herontdekt worden. Fox schrijft: “Religie en cultuur die het moederlijke verdringt en verdraait zal ook de oude traditie verdringen van God als Moeder en de godin in elk persoon” (Fox:31). Naar veronderstelling kwam Jezus de mystieke creativiteit herstellen om dat te veranderen.

Ik was ooit in een seminarie cursus waar het idee dat het Vaderschap van God niet acceptabel geacht werd voor vrouwen die slechte vaderbeelden hadden in hun ervaring. De professor keek naar enkele passages waar God was geportretteerd met gebruikmaking van vrouwelijke inbeelding om naar veronderstelling hulp te bieden voor dit probleem (dat afstamt van psychologische theorie). Er was een getuigenis in de cursus van iemand die beweerde dat zij niet tot God kon komen als Hij wordt gezien als “de Vader”. Ik gaf mijn bijdrage aan deze gedachte:

“Wat we ook kunnen zeggen over God en Zijn eeuwige essentie, er is één waarheid waaraan we niet kunnen ontsnappen. God kwam naar de aarde als Jezus Christus, tenvolle man en tenvolle God, die leefde en naar de hemel opvaarde als een mannelijk persoon. Jezus is de enige weg tot redding. Als iemand weigert tot God te komen, omdat dit mannelijke associaties omvat, dan zal zo iemand helemaal niet tot God kunnen komen omdat we niet kunnen ontsnappen aan de waarheid dat Jezus een mannelijk persoon was”.

Dit beëindigde de discussie.

Een van de grote helden van Fox was Meister Eckhart, een 13de en 14de eeuwse mysticus. Hij citeert goedkeurend Eckhart in het vergoddelijken van de schepping (Fox:121). Dit omvat de vergoddelijking van mensen. Fox citeert Eckhart:

“De godheid wil de Kosmische Christus doen geboren worden in elk individu. ‘De Schepper geeft geboorte aan het goddelijke kind in het binnenste van de ziel en geeft u geboorte met zijn eniggeboren Zoon’. Hoe weten we dat God de Kosmische Christus in ons geboorte geeft? Door onze bekwaamheid de Kosmische Christus te vinden in andere schepselen” (Fox:122).

Dit is één manier waarop het mysticisme van de vrouwelijke godheid is uitgedrukt – “birthing” (geboorte geven). Het is voor mij interessant dat in de late 20ste eeuw, het goddelijke kind binnen het idee werd uitgedrukt als psychologische theorie. Dit werd me duidelijk toen ik onderzoek deed in het seminarie.

Fox keurt het gebrek aan mysticisme in kerken af. Zo schreef hij in 1988, maar het probleem vandaag is dat het mysticisme van het soort dat Fox leert bijna de hele evangelische beweging heeft verwoest. Het is echter interessant de rechtvaardiging voor de nood aan mysticisme van Fox te lezen. Hierna een voorbeeld van hoe hij zijn lezers bedriegt:

“Veel van de wijsheidsliteratuur van Israël kwam uit Egypte waar een moedergodin werd aanbeden. Isis was van Ethiopië – dus spreken we van een zwarte moedergodin die achter veel van deze bijbelse literatuur staat. Een andere reden waarom mysticisme niet past bij patriarchale opvoeding en religie is dat mysticisme niet kan passen in de wijnzak van exclusieve linkerbreinreligie of -opleiding” (Fox: 43).

Fox zijn verdraaide en valse ideeën hebben zovelen bedrogen dat religie en opleiding nu inderdaad mystiek zijn. Het resultaat is de uiterste nutteloosheid van veel hedendaagse religieuze opleidingen.

Mysticisme als het binnengaan in de stilte

Stilte en de inwendige reis zijn een sleutelkenmerk van Fox zijn mysticisme, en deze thema's zijn gemeengoed geworden bij vele schrijvers vandaag. Fox beweert: “In de scheppingstraditie zijn alle mensen mystici” (Fox 58). Hij ziet mysticisme als het middel waardoor men het “ware zelf” kan vinden. Hij die het ware zelf vindt zal “beelden uitdrukken vanuit die stille ruimte” (Fox: 59). Dit betekent dat men de mysticus binnenin moet vinden, en deze innerlijke mysticus wordt gekarakteriseerd door stilte.

Hoe kan men oordelen of “stilte” waar of vals is? Dat ik deze vraag stel, zoals ik heb ondervonden in debatten met emergent en postmoderne aanhangers, toont aan dat ik vastzit in mijn linkereen. Ik ben een reliek van de rationaliteit van de moderne tijd en ben dus naïef door te denken in categorieën zoals “waar” of “vals”. Toen ik “propositionele waarheid” [waarheid die in proposities (stellingen) kan gesteld worden] beschreef in een debat, wees mijn postmoderne opponent enig adjectief af

in verband met waarheid. Waarom? Omdat voor hem waarheid relatief is voor personen in hun eigen groep en niet kan onderworpen worden aan oordeelkundigheid voor wat waarheidsgetrouwheid betreft. Maar de Bijbel beveelt ons zulke beoordelingen te doen.

Fox beweert: **“De mysticus is ook een vriend van stilte”** (Fox: 59). Christelijke leraars van de “Spiritual Formation”⁷ (spirituele vorming) beschrijven stilte als een discipline. De Bijbel echter zegt ons nooit om de stilte binnen te gaan. Wij moeten geloof stellen in Gods objectieve beloften die onthuld zijn in de Bijbel. Stil op God vertrouwen betekent niet het verstand uit te schakelen. Stilte zegt niets en geeft ook geen beloften. God onthulde zich in de geschiedenis objectief met woorden. Bij de berg Sinai hoorde Israël de “Tien Woorden” (Exodus 34:28). Jezus wordt het eeuwige Woord genoemd (Johannes 1:1). Er is geen bijbelse steun voor het idee dat stilte enigiets onthult. Het bijbelse geloof roept ons op om met woorden ons geloof te stellen in Christus die stierf aan een kruis en Die leefde in echte tijd en ruimte. Het ware christelijke geloof biedt geen plaats voor mythen, fabels en zeker niet voor het binnengaan in de stilte.

De beweringen van Fox staan in directe oppositie tot de leringen van de Bijbel, alhoewel hij beweert inzichten uit de Bijbel te betrekken. Bijvoorbeeld: **“Woorden kunnen de aanwezigheid en kracht van het Goddelijke verduisteren, zoals ze ook doen in aanbiddingsdiensten die het contact met hun mystieke wortels verlaten hebben”** (Fox: 60). Hij citeert Meister Eckhart: **“Waar ook dit woord moet gehoord worden moet het opkomen in rust en in stilte”**. Dit is uitermate absurd. Stilte heeft niets te zeggen. In ware, goddelijke openbaring, spreekt God woorden in menselijke talen opdat wij Hem kunnen kennen en begrijpen. Deze woorden zijn betekenisvol voor Hem en ons; het is dus echte openbaring. Dit is de natuur van de Bijbel.

Het is ironisch dat dezen zoals Fox die rationaliteit en waarheid afwijzen, zoals gepresenteerd in woorden, wel boeken schrijven die woorden bevatten, ideeën uitdrukken die kunnen onderscheiden worden van andere ideeën, en die objectieve betekenis overbrengen. Ik was in staat het boek van Fox te lezen en zijn betekenis te begrijpen, in zoverre dat het begrijpelijk is. Sommige delen zijn uitermate absurd zoals een “klankloze stem” en dus verstoken van betekenis. Maar uiteindelijk krijgt hij zijn mystieke ideeën woordelijk neergezet, en lezers begrijpen wat hij zegt. Dus door valide communicatie met woorden (ofschoon communicatie van geestelijk bedrog), weerlegt hij ironisch genoeg het postmodernisme. Het blijkt dat woorden, niet de stilte, ideeën communiceren.

Er is een donkere kant aan de stilte, die mystici “de donkere kant van de ziel” hebben genoemd. Anders dan de vrucht van de Geest in de levens van hen die op Christus vertrouwen, met zijn “blijdschap in de Heilige Geest” (Romeinen 14:17), maakt het mysticisme zijn volgelingen kwetsbaar voor de duisternis. Deze duisternis kan niet verklaard worden als persoonlijk kwaad dat moet afgewezen en tegengestaan worden, omdat dit niet zou passen in hun panentheïstische wereldbeschouwing. Fox suggereert dat wij deze duisternis moeten omarmen: **“Apathie is het resultaat als we wegvlugten van de mystieke uitnodiging om ‘to be with’ de duisternis”** (Fox: 61). Ik begrijp dat mysticisme leidt tot spirituele duisternis, maar niet dat dit iets goeds is. Jezus Christus is Licht, geen duisternis. Beschouw dit: “Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het Licht der wereld; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben” (Johannes 8:12).

Het mystieke Innerlijke Kind

Pop-psychologie populariseerde het idee van het “inner child” (innerlijke kind) dat onderdrukt en bedrukt werd door slechte boodschappen van dezen rondom hem. Dit innerlijke kind werd zoals Jezus gedreven naar Egypte, zegt John Bradshaw en anderen die psychologie uithuwelijken aan new age religie. Het onderdrukte maar ongerepte innerlijke kind wordt “recovered” (hersteld) middels processen die geleerd worden door experts in de “Recovery Movement”. Maar de Bijbel leert de zondenatuur, niet een ongerept innerlijk kind. Wij hebben verlossing nodig, geen “recovery” (herstel).

Fox onderwijst zijn eigen versie van de “innerlijke kind theorie”:

---

⁷ Zie hierover: [HTTP://WWW.VERHOEVENMARC.BE/PDF/SPIRITUELE-VORMING.PDF](http://www.verhoevenmarc.be/pdf/spirituele-vorming.pdf)

“Een mysticus is een spelend kind – de mysticus binnenin ons is het kind in ons. Meister Eckhart definieert mysticisme frequent als ‘unselfconsciousness’. ... Tot de mate waarin volwassen kinderen toestaan om kinderen te zijn, en niet de volwassenheid op hen projecteren, zijn alle kinderen mystici” (Fox: 61).

Hij citeert ook de occulte psychiater Carl Jung om de waarde van “kinderlijke fantasie” (Fox 61-62) te onderstrepen.

Christenen zouden moeten weten dat de “innerlijke kind theorie” niets meer is dan fantasie en een verwerping van de bijbelse doctrine van zonde. Als er een ongerept innerlijk kind te ontdekken valt dan is ons probleem niet zonde, maar gebrek aan bewustzijn van onze eigen potentiële goddelijkheid. Een kosmisch bewustzijn komt er naar veronderstelling wanneer genoeg mensen hun eigen innerlijke kind ontmoeten en overeenkomstig leven. De Bijbel zegt dat wij verloren zondaars zijn, bestemd voor de hel, en dat wij bekering en geloof nodig hebben. De boodschap van het Christendom en die van Fox en zijn helden kunnen niet sterker tegengesteld zijn.

Fox beschouwt het innerlijke kind als zijnde goddelijk: “De goddelijkheid die de mystici ontmoeten is onveranderlijk een jeugdig, kinderlijke goddelijkheid – het kind binnenin is het goddelijke kind” (Fox: 62). Hij roept het geboorteverhaal van de evangeliën op om de waarheid van de vleeswording te verdraaien: “Dit is een andere theofanie⁸, een hemelse lofzang gezongen over de heerlijkheid van de goddelijkheid, d.w.z. de Kosmische Christus geboren in het kind Jezus” (Fox: 101). In plaats dat Christus de pre-existente, transcendente Schepper is, wordt Hij beschouwd als een kind waarin de Kosmische Christus is geboren. Dit is godslasterlijk – vermits iedereen een innerlijk goddelijk kind heeft, is Jezus nauwelijks uniek volgens Fox, die mysticus Thomas Merton citeert om zijn zaak te ondersteunen (Fox: 101). De Jezus van Fox bevond zich in volgende hoedanigheid: “Zoals wij allemaal, worstelde Jezus met zijn ware zelf” (Fox: 72). Hij “ging de mysteries binnen” en nodigde anderen uit hem te volgen (Fox: 72-73). De valse Christus van Fox is naar veronderstelling de mysticus die wij allen zouden moeten en kunnen zijn. Word niet misleid, dit is een godslasterlijke leugen. Hij zegt: “Goddelijkheid wil geboorte geven aan de Kosmische Christus in ieder en elke mens” (Fox: 122). Hij heeft dus een “andere Jezus” waartegen Paulus waarschuwde (2 Korinthiërs 11:4).

Mystieke “verlossing”

De evangelicale ideeën van persoonlijke redding van Gods toorn en de vergiffenis van zonden hebben geen plaats in de valse theologie van de Kosmische Christus. In de postmoderne theologie zijn mensen niet gered, maar wel de kosmos. Bijvoorbeeld: Emergents spotten met persoonlijke redding die zij zien als een consumentenproduct dat verkocht wordt aan de naïeven en onwetenden. Wij geloven in persoonlijke redding omdat er echte, individuele namen zijn die al dan niet opgeschreven zijn in het Boek van het Lam (Openbaring 3:5; 13:8; enz.). Deze waarheid is vandaag aanstootgevend voor de meeste mensen omdat zij bedrogen werden door de Moeder Aarde theologie. In plaats dat wij redding van onze zonden behoeven, zij wij nu de redders die Moeder Aarde verlossen door het omarmen van de leringen en praktijken van het neo-paganisme.

Fox citeert het Bijbelboek Hebréeën om Christus te herdefiniëren als de Hogepriester: “Dit is in zichzelf een verklaring over de Kosmische Christus, omdat de priester een kosmische middelaar is in dit opzicht, niet een beschermer van de cult als zodanig [hij bedoelt het bijbelse Christendom] maar een drager van de profetische gave van goddelijk medeleven dat het universum doordringt” (Fox: 93). Schepping-gecentreerde spirituaiteit heeft geen plaats voor Degene die stierf voor de zonden om ons tot God te brengen (1 Petrus 3:18). Hun Christus gaat over het redden van de kosmos, niet verloren zondaars: “Jezus als priester is de Kosmische Christus die de hele schepping verzoent in God door het genezen van het menselijke bewustzijn dat in oorlog is geweest met de schepping” (Fox: 93).

Seksueel mysticisme

Op creatieve manier vindt Fox seksueel, spiritueel mysticisme in de Bijbel en gebruikt hij zijn verdraaiingen van de Schrift om spirituele en sensuele slechtheid te promoten. Vooruitlopend in zijn

---

⁸ Theofanie: een godsverschijning, een zichtbare manifestatie van God aan de mens.

tijd in 1988, zijn die ideeën nu de norm in onze cultuur. Fox schreef: “**In feite is de Kosmische Christus radicaal aanwezig in alle seksualiteit, in al zijn dimensies en mogelijkheden**” (Fox: 164). Deze beoordeling zou nooit kunnen voortkomen door de Bijbel ernstig te nemen overeenkomstig de bedoeling van de Auteur. Bijvoorbeeld, wat te zeggen over het verhaal van Sodom en Gommora? Maar Fox negeert de morele leringen van de Bijbel en zegt: “**De Kosmische Christus celebreert seksuele diversiteit – ‘in Christus is het niet van belang dat men man is of vrouw’ zegt Paulus (Galaten 3:28)**” (Fox: 164). Hij transformeert de passage over redding door geloof in Christus, in een homoseksueel gedrag wat Paulus veroordeelt in Romeinen 1. De bijbels ongeletterde kan gemakkelijk misleid worden door zo’n vingervlugheid. Maar Fox concludeert: “**De Kosmische Christus kan zowel vrouwelijk als mannelijk zijn, heteroseksueel als homoseksueel**” (Fox: 164).

Het Hooglied is de steun van Fox voor het idee van kosmische, mystieke seksualiteit waarin alles kan. Hij doet onbeschaamde beweringen die elke christen zou moeten doen terugdeinzen in afkeer. Bijvoorbeeld: “**Elke keer dat mensen de liefde bedrijven, echt hun liefde uitdrukken door de kunst van seksuele liefdedbedrijving, bedrijft de Kosmische Christus de liefde**” (Fox: 172). Panentheïsme maakt deze conclusie redelijk in zijn geest. Fox verklaart zijn begrip van het Hooglied: “**Het Hooglied kan in zich de grondige behandeling van seksuele liefde bevatten als goddelijke liefde, een gave spiritualiteit die een nieuw startpunt kan bieden ... voor een theologie van seksualiteit vandaag**” (Fox: 172). Hij bindt dit op aan zijn kosmisch mysticisme.

De verleidelijke ideeën van Fox zijn vandaag wijd en zijd populair, alhoewel niet noodzakelijk omdat hij ze leerde. Er zijn andere versies van spirituele seksualiteit, zoals deze die gevonden worden in oosterse religies. Wat wel gebeurd is, is dat de grond voor moraliteit, verankerd in de waarheid van de Bijbel, werd afgewezen ten gunste van sensuele spiritualiteit zonder grenzen. Er is een gebrek aan vrees voor God die het oordeel zal brengen over hen die zich niet bekeren om zich tot Christus (de bijbelse) te keren.

Panentheïsme heeft ernstige implicaties die te maken hebben met gevaarlijke geestelijke implicaties. De verleiding van de kerk heeft een “alles kan” spiritualiteit geproduceerd die men zowel in kerken kan vinden als in oosterse religie. Fox doet deze schokkende uitspraak: “**Alle liefdedbedrijving (als onderscheiden van louter ‘seks hebben’) is Christus die Christus ontmoet. Liefdedbedden zijn altaren**” (Fox: 177). Als God wordt gezien als zijnde “in”, dan zijn zulke beschamende ideeën niet te verwonderen. Fox promoot zijn seksuele ideeën: “**Het Kosmische Christus paradigma dat ons opnieuw opwekt tot een seksueel mysticisme is een noodzakelijk deel van elke authentieke renaissance**” (Fox: 178). Paulus had een geheel andere beoordeling:

“Want de toorn van God wordt geopenbaard vanuit de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen, die de waarheid in ongerechtigheid onderdrukken” (Romeinen 1:18).

Conclusie

De Kosmische Christus is een valse Christus, niet de Christus van de Bijbel. Wij zijn gewaarschuwd voor zulke valse Christussen:

“Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn; want er zijn veel valse profeten in de wereld uitgegaan. Hieraan leert u de Geest van God kennen: elke geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God; en elke geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is niet uit God; maar dat is de geest van de antichrist, waarvan u gehoord hebt dat hij komt, en die nu al in de wereld is” (1 Johannes 4:1-3).

Het heidense bewustzijn van de hedendaagse maatschappij is vruchtbare grond voor de Kosmische Christus die geen redding van Gods toorn aanbiedt, doch slechts een mystiek kosmisch bewustzijn. Demonisch bedrog is realiteit, maar Fox maakt zich nooit zorgen met betrekking tot de mogelijkheid dat hij werd misleid, en evenmin zijn volgelingen.

Ik geloof dat de Kosmische Christus een prelude is voor de Antichrist, wiens geest reeds aan het werk is in de wereld. Mensen worden misleid door deze geest. Het trekt hen weg van het evangelie naar een valse oecumene:

“De urgentie van de benarde toestand van Moeder Aarde in de handen van moedermoorddadige krachten die alle mensen, naties en religies in gevaar brengen, schijnt aan te geven dat de komst van de Kosmische Christus – en het tijdperk van wereldomvattende oecumene – niet langer kan uitgesteld worden” (Fox: 233).

De Bijbel geeft hierop een conflicterende beoordeling:

“De tijd is vervuld en het Koninkrijk van God is nabijgekomen; bekeer u en geloof het Evangelie” (Markus 1:15).

Wij hebben bijbelse waarheid nodig en een bekering tot God, op Zijn voorwaarden, om ons te redden van de leugens van de Kosmische Christus.

Eindnoten

1. Matthew Fox, The Coming of the Cosmic Christ, (New York: Harper Collins, 1988)
  2. See my review of Ann Voskamp's work: <http://www.cicministry.org/commentary/issue120.htm>
-

Lees ook:

- Over de nieuwe panentheïstische “God” van van het Christendom: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/panentheïstischeGod.pdf>
- Over de moedergodin in de kerk: Zie over de moedergodin in de kerk: <HTTP://WWW.VERHOEVENMARC.BE/PDF/GROTE-MOEDER.PDF>
- Over “Spiritual Formation”: <HTTP://WWW.VERHOEVENMARC.BE/PDF/SPIRITUELE-VORMING.PDF>
- Over Ann Voskamp: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/AnnVoskamp.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm